

Briselē, 26.1.2016.
COM(2016) 21 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par termina “atbilstošs kapitāls” definīcijas atbilstības pārskatīšanu saskaņā ar Regulas
(ES) Nr. 575/2013 517. pantu**

SATURA RĀDĪTĀJS

1. IEVADS	3
2. ATŠĶIRĪBA STARP “ATBILSTOŠU KAPITĀLU” UN “PAŠU KAPITĀLU”	3
3. JĒDZIENA “ATBILSTOŠS KAPITĀLS” PIEMĒROŠANAS JOMA.....	4
4. JĒDZIENA “ATBILSTOŠS KAPITĀLS” ATBILSTĪBA	5
5. SECINĀJUMI	5

1. IEVADS

Kapitāla prasības, kas piemērojamas ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuras sniedz ierobežota apjoma ieguldījumu pakalpojumus, prudenciālā pieeja iestādes būtiskai līdzdalībai ārpus finanšu sektora un iestādes “lielo riska darījumu” definīcija un to ierobežojumi līdz 2013. gada 31. decembrim bija atkarīgi no jēdziena “pašu kapitāls”¹.

Definētais termins “pašu kapitāls” 2014. gada 1. janvārī tika aizstāts ar definēto terminu “atbilstošs kapitāls”, lai to izmantotu iepriekš minētajās jomās, kuras reglamentē 2013. gada 26. jūnija Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām (turpmāk arī “Kapitāla prasību regula” jeb “KPR”).

Definētais termins “atbilstošs kapitāls” tika ieviests bez iepriekšēja ietekmes novērtējuma. Tomēr šā iemesla dēļ jaunā regulējuma īstenošanai tika piemērots trīs gadus ilgs pārejas periods (līdz 2016. gada 31. decembrim)², un pirms pilnīgas īstenošanas ir jāveic tā pārskatīšana.

Ar šo ziņojumu tiek izpildīts pienākums, kas noteikts Kapitāla prasību regulas 517. pantā, saskaņā ar kuru Komisija pārskata un ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par KPR otrās daļas III sadaļas un ceturtais daļas vajadzībām piemērojamās termina “atbilstošs kapitāls” definīcijas atbilstību un vajadzības gadījumā iesniedz tiesību akta priekšlikumu.

Šis ziņojums ir balstīts uz Eiropas Banku iestādes (EBI) atzinumu, ko tā izdevusi pēc 2015. gada 17. februārī notikušās apspriešanās ar valstu kompetentajām iestādēm.³

2. ATŠKIRĪBA STARP “ATBILSTOŠU KAPITĀLU” UN “PAŠU KAPITĀLU”

Ar KPR 4. panta 1. punkta 71) apakšpunktu tika ieviests jauns pašu kapitāla veids, ko sauc par “atbilstošu kapitālu” un kas izmantojams šīs pašas regulas otrās daļas III sadaļas, ceturtais daļas un 97. panta vajadzībām.

Minētajā pantā termins “atbilstošs kapitāls” ir definēts kā pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla kopsumma. Tomēr otrā līmeņa kapitāla apmērs, ko atzīst kā “atbilstošu kapitālu”, pārejas perioda beigās nedrīkst pārsniegt vienu trešdaļu no pirmā līmeņa kapitāla.⁴

Tādējādi “atbilstošs kapitāls” ir šaurākas nozīmes jēdziens nekā jēdziens “pašu kapitāls”, jo otrā līmeņa kapitāla instrumentu apmēru, kas pārsniedz vienas trešdaļas sliekšni, nevar atzīt par “atbilstošu kapitālu”.⁵

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.) 4. panta 1. punkta 118) apakšpunkts.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.) 494. pants.

³ EBI atzinums *The review of the appropriateness of the definition of 'eligible capital' pursuant to Article 517 of Regulation (EU) N. 575/2013*, 2015. gada 17. februāris.

⁴ Termina “atbilstošs kapitāls” definīcija, ko izmanto, lai aprēķinātu būtisku līdzdalību, nedaudz atšķiras no definīcijas, ko izmanto citām vajadzībām.

Savukārt attiecībā uz otrā līmeņa kapitālu nav nekādu ierobežojumu, lai to iekļautu “pašu kapitālā”, kas vienkārši ir pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla kopsumma⁶.

Jēdziens “atbilstošs kapitāls” KPR tekstā tika iekļauts tāpēc, lai ierobežotu kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību stimulus samazināt regulatīvos ierobežojumus, emitējot tikai otrā līmeņa kapitāla vērtspapīrus (piem., papildu otrā līmeņa kapitāls dotu šīm iestādēm iespēju palielināt ar darījuma partneriem noslēgto riska darījumu apmēru vai to būtiskās līdzdalības apmēru – tas būtu vienkāršāk nekā emitēt pirmā līmeņa kapitāla vērtspapīrus).

Faktiski otrā līmeņa kapitāla kvalitāte ir zemāka par pirmā līmeņa kapitāla kvalitāti. Ja pirmā līmeņa kapitāls tiek izmantots, lai absorbētu zaudējumus turpinātas darbības apstākļos, otrā līmeņa kapitālu var izmantot vienīgi tam, lai absorbētu zaudējumus no neturpinātas darbības.

3. JĒDZIENA “ATBILSTOŠS KAPITĀLS” PIEMĒROŠANAS JOMA

Kopš 2014. gada 1. janvāra “atbilstošs kapitāls” tiek izmantots kā pašu kapitāls (kapitāla bāze) šādām vajadzībām:

1. *Nosakot prudenču pieeju būtiskai līdzdalībai ārpus finanšu sektora.*
Jaunā regulējuma apstākļos KPR 89. pants paredz, ka kompetentās iestādes alternatīvi piemēro divas dažādas prudenču pieejas attiecībā uz būtisku līdzdalību uzņēmumos, kas veic ar finansēm nesaistītu darbību:
 - i) ikviena būtiska līdzdalība nedrīkst pārsniegt 15 % no iestādes *atbilstošā kapitāla* un ii) būtiskas līdzdalības portfeļa kopapjoms nedrīkst pārsniegt 60 % no iestādes *atbilstošā kapitāla*;
 - piemērojot riska svērumu (1250 %) attiecībā uz summām, kuras pārsniedz 15 % sliekšni un 60 % sliekšni.
2. *Nosakot kapitāla prasības ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kas sniedz ierobežota apjoma ieguldījumu pakalpojumus.* Ieguldījumu brokeru sabiedrības, kas minētas KPR 95. panta 1. punktā, 96. panta 1. punktā un 4. panta 1. punkta 2.c) apakšpunktā, *atbilstošo kapitālu* uztur apmērā, kas vienāds ar vismaz ceturto daļu no iepriekšējā gada nemainīgajām netiešajām izmaksām, kā noteikts KPR 97. pantā.
3. *Definējot lielu riska darījumu.* Liels riska darījums ir iestādes riska darījums ar vienu vienīgu darījuma partneri, kura vērtība ir vismaz 10 % no iestādes *atbilstošā kapitāla*, kā noteikts KPR 392. pantā.
4. *Nosakot ar vienu vienīgu darījuma partneri noslēgto riska darījumu maksimālo summu, ko iestāde nedrīkst pārsniegt.* Saskaņā ar KPR 395. pantu iestādes riska darījumi ar vienu vienīgu darījuma partneri nedrīkst pārsniegt 25 % no iestādes *atbilstošā kapitāla* (ja nav norādīts citādi).

Saskaņā ar KPR 494. pantu “atbilstošā kapitāla” definīcijas piemērošanā tiek ievērots trīs gadu ilgs pārejas periods, kas sākas 2014. gadā. Ja 2014. gadā kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām vēl bija atļauts otrā līmeņa kapitālu atzīt par “atbilstošu kapitālu” līdz pat summai, kas atbilst 100 % no pirmā līmeņa kapitāla, kopš 2015. gada tām ir atļauts otrā

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenčuajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.), 4. panta 1. punkta 71) apakšpunkts.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 par prudenčuajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.), 4. panta 1. punkta 118) apakšpunkts.

līmeņa kapitālu atzīt par “atbilstošu kapitālu” līdz 75 % no pirmā līmeņa kapitāla, bet 2016. gadā – vairs tikai līdz 50 % no pirmā līmeņa kapitāla.

Kad pārejas periods būs beidzies, ES sistēmas ietvaros otrā līmeņa kapitālu par “atbilstošu kapitālu” varēs atzīt tikai tādā apmērā, kas vienāds ar vienu trešdaļu no pirmā līmeņa kapitāla, tādējādi Savienības prasības pielāgojot nesen izdotajiem Bāzeles standartiem par lieliem riska darījumiem⁷, saskaņā ar kuriem otrā līmeņa kapitāls netiek ņemts vērā, kad tiek piemērots regulējums par lieliem riska darījumiem.

4. JĒDZIENA “ATBILSTOŠS KAPITĀLS” ATBILSTĪBA

Ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Banku iestādi (EBI) un valstu iestādēm, lai apkopotu informāciju par jaunā regulējuma ietekmi uz iestādēm. Pieredze, kas tika gūta termina “atbilstošs kapitāls” pirmajā piemērošanas gadā, neliecina par konkrētām bažām. EBI savā atzinumā secina, ka tā nav nedz *“informēta par iestāžu paustām bažām attiecībā uz definīcijas izmantošanu”*, nedz ir guvusi *“empīriskus pierādījumus, kas ļautu secināt, ka jaunajām, stingrākajām prasībām par pašu kapitālu (kapitāla bāzi) attiecībā uz lieliem riska darījumiem būtu nozīmīga negatīva ietekme uz iestāžu riska darījumiem”*.

Tomēr novērtējuma rezultāti ir saistīti ar to, ka līdz šim ir gūta tikai ierobežota pieredze. Jaunā sistēma ir spēkā kopš 2014. gada, tomēr pilnā apmērā tā tiks īstenota tikai 2016. gadā.

Datu pienācīgu vākšanu būtu iespējams veikt tikai pārejas perioda beigās.

5. SECINĀJUMI

Pieejamās informācijas izvērtējums neliecina, ka līdz šim būtu konstatēts kāds konkrēts jautājums, kas varētu likt apšaubīt Kapitāla prasību regulas otrās daļas III sadaļas, ceturtās daļas un 97. panta vajadzībām izmantotā termina “atbilstošs kapitāls” definīcijas atbilstību.

Tādēļ pašlaik nešķiet lietderīgi sagatavot tiesību akta priekšlikumu, ar ko tiktu grozīta pašreizējā sistēma.

Tomēr Komisija sadarbībā ar Eiropas Banku iestādi (EBI) turpinās uzraudzīt jaunā regulējuma piemērošanu un, balstoties uz apkopotajiem datiem, turpinās apsvērt, vai būtu jā saglabā definētais termins “atbilstošs kapitāls”.

Kompetento iestāžu pieredze saistībā ar termina “atbilstošs kapitāls” definīcijas piemērošanu pārejas periodā palīdzēs Komisijai apsvērt, vai būtu lietderīgi grozīt pašreizējo sistēmu.

⁷ BCBS, *Supervisory framework for measuring and controlling large exposures*, 2014. gada aprīlis: <http://www.bis.org/publ/bcbs283.pdf>.